Qishloq hayoti

Қишлоқ ҳаёти

2007 YIL 17 AVGUST, JUMA 101 (7250) - сон

O‘zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy gazetasi

www.qishloqhayoti.uz

1974 yil 1 yanvardan chiqa boshlagan

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Шанхай ҳамкорлик ташкилоти Давлат раҳбарлари кенгашининг кенгайтирилган таркибдаги мажлисида сўзлаган нутқи

Муҳтарам давлат раҳбарлари!

Ҳурматли йиғилиш қатнашчилари!

Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарларини қутлаш ва Қирғизистон Республикаси Президенти Курманбек Бакиевга самимий меҳмондўстлиги, Давлат раҳбарлари кенгаши мажлисини яхши ташкил этгани учун миннатдорлик изҳор этиш менга катта мамнуният бағишлайди.

Мен мажлисда иштирок этаётган кузатувчи давлатлар – Ҳиндистон, Эрон, Мўғулистон ва Покистон делегациялари раҳбарларини, саммитимиз меҳмонлари – Афғонистон ва Туркманистон президентларини, шунингдек, БМТ Бош котиби ўринбосари Линн Пасконı ҳам қутлайман.

Ўтган олти йил мобайнида Шанхай ҳамкорлик ташкилотини мустаҳкамлаш борасида улкан сиёсий ва ташкилий ишлар қилинди, унинг асосий мақсад ва вазифаларини амалга ошириш учун кўп томонлама ва самарали ҳамжиҳатликни кучайтириш йўлида салмоқли қадамлар қўйилди.

Мен бу ерда Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарлари томонидан ШҲТнинг хавфсизликнинг минтақавий ва глобал моделини шакллантиришда нуфузли халқаро ташкилот сифатидаги, стратегик муҳим ва улкан минтақа ҳисобланган Евроосиёда тинчлик ва барқарорликни сақлашнинг ғоят муҳим кафолати сифатидаги тобора ўсиб бораётган ўрни ва аҳамияти тўғрисида билдирилган фикрларни қўллаб-қувватлайман.

Шуни ишонч билан айтиш мумкинки, ШҲТ бугун халқаро терроризм, айирмачилик, экстремизм ва тобора авж олиб бораётган наркотик тажовузига қарши курашнинг муҳим марказига айланмоқда.

"Шанхай жараёни" сиёсий-дипломатик соҳада, минтақа давлатларининг бой табиий-энергетика манбалари, инсон ва интеллектуал ресурсларидан оқилона ва самарали фойдаланишга қаратилган кенг кўламли иқтисодий ва гуманитар лойиҳаларни амалга ошириш борасида ўзаро ҳамкорлик қилиш учун ишончли замин яратди.

Саммит давомида имзоланадиган муҳим ҳужжатлар пакети, биринчи навбатда, узоқ муддатли яхши қўшничилик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома ҳақиқий шериклик ва ўзаро ҳурмат тамойилларига асосланган кўп томонлама ҳамкорлигимизга янги сифат, янги куч бағишлашига ишончим комил.

Ҳурматли саммит иштирокчилари!

Фурсатдан фойдаланиб, ушбу саммит кун тартибига бевосита дахлдор ва, бизнинг фикримизча, долзарб бўлган айрим муаммолар хусусида тўхталиб ўтмоқчиман.

Марказий Осиё геосиёсий ва геостратегик аҳамияти ортиб бораётгани, улкан табиий-иқтисодий ва бошқа ресурс салоҳиятига эгалиги туфайли хавфсизлик ва барқарорликка таҳдид ва хатарлар сақланиб қолаётган минтақа сифатида ҳамон жаҳон ҳамжамияти диққат марказида турибди.

Бунинг асосий сабабларидан бири – Афғонистонда ҳали ҳануз давом этаётган мураккаб вазиятдир.

Бугунги кунда «Толибон» ҳаракатининг ҳарбий фаоллашуви боис тобора кескинлашиб бораётгани, наркотик моддалар ишлаб чиқариш ва наркотрафикнинг назорат қилиб бўлмас даражада кенгайиб бораётгани оқибатида ушбу мамлакатда юзага келаётган вазият бизни, Афғонистоннинг яқин қўшниларини жиддий ташвиш ва хавотирга солмай иложи йўқ.

Бизнингча, гарчи ғайритабиийроқ туюлса-да, Афғонистонда тинчлик ва барқарорликка эришиш йўлини ҳарбийлаштириш ва куч ишлатиш кўламини янада кенгайтиришдан эмас, балки қуролсизланиш ва жаҳон ҳамжамияти ёрдамида лойиҳаларни, биринчи навбатда, ижтимоий йўналтирилган лойиҳаларни амалга ошириш, кескин ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этиш, мамлакат аҳолисини қўллаб-қувватлашдан излаш даркор.

Албатта, бу борада Афғонистондаги вазиятни барқарорлаштириш ва мамлакатни қайта тиклашдан амалда манфаатдор бўлган барча кучлар ўртасида муроса ҳамда уларнинг ҳамжиҳатликдаги ҳаракатига эришиш ниҳоятда муҳим аҳамият касб этади.

ШҲТ дастурий мақсадларига эришиш ва унинг нуфузини оширишда минтақада коммуникация, ёқилғи-энергетика соҳасида давлатлараро йирик лойиҳаларни амалга ошириш, сув ва бой минерал ресурслардан самарали ва оқилона фойдаланиш асосига қурилган иқтисодий ҳамкорлик кўламини янада кенгайтириш ва чуқурлаштириш асосий устувор йўналишлардан ҳисобланади.

Қўшма инвестиция лойиҳалари асосида нафақат қазиб олиш ва қайта ишлаш соҳаларида, балки юқори технологиялар тармоқларида ҳам замонавий ишлаб чиқаришларни ташкил этиш – аҳоли бандлиги борасидаги жиддий муаммоларни ҳал қилиш, барқарор иқтисодий ривожланиш ва пировард натижада, минтақада ижтимоий-иқтисодий хавфсизлик ҳамда барқарорликни таъминлаш имконини берадиган муҳим омилга айланиши мумкин. Шу муносабат билан Марказий Осиё минтақасида сув-энергетика ресурсларидан оқилона фойдаланиш билан боғлиқ, бугунги кунда турли ёндашувларга сабаб бўлаётган, масалаларга қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

(Давоми 2-саҳифада)

Истиқлол аёлларимиз учун чинакамига эркинлик берди. Улар ўз имконияти, истеъдодига қараб турли вазифаларда фаолият кўрсатмоқдалар. Бугун аёл тадбиркор, ишбилармон, фермер... Қўшкўпир туманидаги "Замира-Диљдора" фермер хўжалиги раҳбари Гулбаҳор Хўжаева республикамизда фаолият кўрсатаётган минглаб аёл фермерларнинг бири.

Қишлоқ мулкдорлари

Истиқлол истеъдод имкони

Мустақиллик ўзбек аёлига ҳам ўз имкониятини намоён қилиб, мулкдор бўлиш имконини берди

У раҳбарлик қилаётган фермер хўжалиги Қўшкўпир туманидаги сув йўлининг энг охирида жойлашган бўлиб, тупроқ шароити ҳам оғир, ҳам кўпроқ меҳнат ва парваришни талаб қиладиган жойлардир. Бу ерларда фақат катта меҳнатлар эвазигагина мўл ҳосил олиш мумкин. Гулбаҳор эса мана бир неча йилдирки, бунинг уддасидан чиқиб келмоқда. 2005 йилда вилоят бўйича биринчилардан бўлиб, давлатга пахта сотиш шартномавий режасини бажаргани ва ҳосилдорлик бўйича юқори кўрсаткичга эришгани учун фермер хўжалиги раҳбари "Нексия" автомашинаси билан мукофотланган эди. Амалдаги йил ҳам Гулбаҳор учун муваффақиятли бошланди. У ҳар йили ўтказилиши анъанага айланиб бораётган "Ташаббус" кўрик-танловининг "Энг яхши фермер" йўналиши бўйича вилоят босқичи ғолиби бўлди.

Йилнинг биринчи ҳосили — пилладан катта хирмон яратди. Режадагидан 50 килограмм кўп, яъни 400 килограмм "кумуш тола" топширди. 20 гектар майдон ҳисобидан 40 тонна уруғлик дон сотилди. 16 гектар майдонда ўстирилаётган ғўзанинг ҳар бирида ҳозирнинг ўзида 9-10 тадан бўлиқ кўсак бор.

– Августда ғўза парваришига алоҳида аҳамият бермоқ шарт, – дейди Гулбаҳор. – Чунки, бу пайтда "тўққизинг ўттиз" бўлади деган бободеҳқонлар. Шунинг учун суғоришни "шарбат" усулида олиб боряпмиз. Сув истаган куни бўлавермайдиган бу йилги шароитда маҳаллий ўғитга тўйинган обиҳаёт ҳосил тўплашда муҳим омил бўлиши тажрибалардан маълум. Ғалвирни сувдан кўтарадиган пайт тобора яқинлашмоқда. Дақиқалар ҳам ҳисобда бўлган асад ойида фақат омилкорлик билан иш тутган киши ютади.

Қишлоқ мулкдори Гулбаҳор нафақат аграр соҳада, балки тадбиркорликда ҳам етакчи. Макарон цехи, ун тегирмони, новвойхонаси фаолият кўрсатмоқда. Келаётган миллионлаб сўм фойда эвазига эндиликда улар қўшимча тармоқ – паррандачилик ва чорвачиликни ривожлантиришни мақсад қилишган. Дарвоқе, саховатпешалик... Бунинг ўзи алоҳида

бир мавзу. Режадаги ишлар тугалланиш арафасида...

Ҳа, Истиқлол ўзбек аёлига ўз истеъдодини намоён қилиш, хорижликлар тажрибасини ўрганиш ва мулкдор бўлишдек имкон яратди. Гулбаҳор Хўжаева тумандаги 121 нафар фермер ва тадбиркор аёлнинг ҳам ўзидек илғорлар сафидан ўрин олишларига кўмакдош бўлмоқда.

Холмурод ҚУРБОНОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

Хоразм вилояти

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 15-16 август кунлари Қирғизистон Республикаси пойтахти Бишкек шаҳрида бўлиб, Шанхай ҳамкорлик ташкилоти (ШҲТ) Давлат раҳбарлари кенгашининг навбатдаги мажлисида иштирок этди.

ШҲТнинг Бишкек саммити

Саммитнинг асосий воқеаси – Давлат раҳбарлари кенгашининг тор доирадаги мажлиси Қирғизистон Президентининг «Ала арча» қароргоҳида бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов, Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев, Қирғизистон Республикаси Президенти Қурманбек Бакиев, Хитой Халқ Республикаси Раиси Ху Цзиньтао, Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин ва Тожикистон Республикаси Президенти Имомали Раҳмон иштирок этди.

Президентлар ШҲТ фаолиятини янада такомиллаштириш, сиёсий ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш, савдо-иқтисодий алоқаларни кенгайтириш билан боғлиқ масалаларни муҳокама қилдилар.

ШҲТ қисқа даврда нуфузли халқаро ташкилот сифатида шаклланди. Аъзо давлатлар ўртасидаги кўп томонлама сиёсий, иқтисодий ва гуманитар ҳамкорликнинг ҳуқуқий асослари яратилди. Хавфсизлик, энергетика, транспорт коммуникациялари соҳаларидаги алоқалар изчил ривожланмоқда. Давлат ва ҳукумат раҳбарларининг учрашувларидан ташқари, ташқи ишлар, мудофаа, фавқулодда вазиятлар, ташқи савдо, транспорт, маданият вазирликлари, шунингдек, чегара хизматлари ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг мунтазам мулоқотлари йўлга қўйилган. Пекинда Котибият, Тошкентда Минтақавий аксилтеррор тузилма фаолият кўрсатмоқда. Ташкилотнинг 2006 йили Шанхайда ўтган юбилей саммитида ШҲТ Ишбилармонлар кенгашининг таъсис мажлиси, Банклараро бирлашмасининг йиғилиши, аъзо мамлакатлар саноатчилари ва тадбиркорларининг форуми бўлиб ўтди. Шу тариқа ШҲТ ўзи қамраган улкан минтақада ва, умуман, дунёда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашнинг, иқтисодий интеграция жараёнларини ривожлантиришнинг, гуманитар ҳамкорликни кенгайтиришнинг ўзига хос механизмига айланди.

Шу билан бирга, ташкилот аъзолари олдида уч ёвуз кучга, яъни терроризм, айирмачилик ва экстремизмга қарши биргаликда курашиш, ахборот хавфсизлиги ва энергетик хавфсизликни мустаҳкамлаш сингари долзарб масалалар ҳам турибди. ШҲТ қамраган минтақадаги вазиятни таҳлил қилиб, хавфсизликка таҳдид, аввало, Афғонистондан чиқаётганини айтиш мумкин. У ерда террорчи ва экстремистик гуруҳлар фаолиятига ҳали тўла чек қўйилгани йўқ, уларнинг асосий молиявий таянчи бўлган наркотик моддалар ишлаб чиқариш ҳажми йилдан йилга ошиб бормоқда. Бу хусусда ташкилот ҳузурида 2005 йилнинг ноябрида тузилган «ШҲТ-Афғонистон» мулоқот гуруҳи муҳим аҳамият касб этади. У Афғонистонни тиклаш ишларига ШҲТнинг эътибор ва ресурсларини кўпроқ жалб этиш орқали ушбу мамлакат барқарорлигига хизмат қилиши мумкин. Масалан, транспорт коммуникациялари, қишлоқ хўжалиги, таълим соҳаларидаги салоҳиятни ишга солишнинг ўзидаёқ яхши натижалар кўзга ташланади. Бу орқали Афғонистоннинг шимолий, ғарбий ва марказий вилоятлари билан ШҲТ мамлакатлари ўртасида муайян интеграция жараёнларини қарор топтириш мумкин. Бу орқали ШҲТнинг жанубий сарҳадларидан Форс кўрфази портларига янги яқин ва қулай коммуникация тармоқларини очиш имконияти ҳам яратилган бўлур эди. Президентлар "ШҲТ-Афғонистон" мулоқот гуруҳини фаоллаштиришга, келаси йилнинг баҳорида Афғонистонни тиклаш масалаларига бағишланган иқтисодий конференция ўтказишга келишиб олдилар.

Президентлар ШҲТнинг халқаро ташкилотлар билан алоқаларини ривожлантириш масаласи юзасидан ҳам фикр алмашдилар. Айни пайтда ШҲТ билан МДҲ, АСЕАН ва ЕврАзЭС ўртасида англашув меморандумлари имзоланган. Бу сафни кенгайтириш билан ШҲТнинг ҳамкорлари сони оширилади ва унинг сарҳадларида ўзаро ишонч ва ҳамкорлик янада мустаҳкамланади.

Давлат раҳбарлари иқтисодий ҳамкорлик масалаларига алоҳида эътибор қаратдилар. Бу йўналишда ҳам имкониятлар жуда катта. Расмий маълумотларга кўра, ўтган йили ШҲТ мамлакатлари ўртасидаги товар айирбошлаш ҳажми 50 миллиард АҚШ долларига етган. Шунинг ўзи ҳам ташкилот доирасидаги иқтисодий ҳамкорлик салоҳияти ҳақида яхши тасаввур беради. Энг муҳими, қишлоқ хўжалигидан машинасозликкача, нефть-газ саноатидан юқори технологияларгача бўлган барча соҳаларда ўзаро манфаатли шериклик алоқаларини янада мустаҳкамлаш мумкин. Айниқса, энергетика, ахборот технологиялари ва транспорт коммуникациялари устувор йўналишлардир. Масалан, ёқилғи-энергетика мажмуини оладиган бўлсак, ШҲТ аъзолари орасида ҳам йирик экспортчи, ҳам йирик импортчи давлатлар бор. Айрим давлатлар эса транзит вазифасини ўтайди. Бу омиллар ҳамкорликда энергетика инфратузилмаларини ривожлантириш билан бирга, энергетик барқарорлик ва, пировардида, энергетик хавфсизликни таъминлаш имконини беради.

Саммит қатнашчилари гуманитар ҳамкорлик масалаларини муҳокама қилдилар. Бу йўналишда аъзо мамлакатлар ўртасида икки томонлама асосдаги алоқалар яхши ривожланган. Энди бу суръатни кўп томонлама ҳамкорлик ривожига ҳам кўчириш зарур.

(Давоми 2-саҳифада)

Пиллакорлар кенгашди

Ўзбекистон Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигида 2007 йилда пилла етиштириш юзасидан тузилган контрактация шартномаларининг бажарилиши ва тайёрланган пиллани енгил саноат корхоналарига қабул қилиш масалаларига бағишланган семинар бўлиб ўтди.

Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларнинг «Пилла» бирлашмалари раҳбарлари, соҳага ихтисослашган илмий тадқиқот институтлари ва ипак қурти уруғчилиги корхоналари мутахассислари иштирок этди.

Тадбирда келгуси йил учун ипак қурти уруғи тайёрлаш, янги тут кўчатлари экиш юзасидан бажарилиши лозим бўлган ишларга оид масалалар муҳокама қилинди ва тегишли тавсиялар ишлаб чиқилди.

Бир бурда НОН шукронаси

Бунда аслида бугунги кунга шукрона ифодаси бор

I

Дастурхонимизнинг кўрки ҳисобланмиш буюк неъмат — нонга бўлган ҳурмат ва муҳаббатимизни Ватанимизга садоқат рамзи деб билгаймиз. Зотан, Нон — Ватан бойлиги, Ватан қудрати, Ватан гўзаллигидир.

II

Тўхтаган жойимиз дарёнинг икки кўприк оралиғи бўлди. Кўприклар ҳашамдор эди. Устида турнақатор машина юрди. Дарёнинг у соҳилида балиқчилар кўп бўлди. Балиқлар қармоқларни тортиб-тортиб турди. Балиқчилар қармоқларни кўтариб-кўтариб қўйдилар. Балиқлар қармоқларга илиниб-илиниб турди. Томошачи болалар қийқириб-қийқириб қўйдилар. Балиқ тутганларни бу соҳилдагилар ҳам олқишлаб-олқишлаб турдилар.

— Қалай, зўрми? — деди Фазлиддин ота завқланиб.

— Зўр! – дедик бош бармоғимизни кўрсатиб.

— Қани ўтирдик! — деди ота сув бўйида тўхтаб.

Стол атрофида давра қурдик. Ёзги чойхона шинам ва анча сокин бўлди.

Хизмат кўрсатувчи йигит чинни чойнакда чой олиб келди. Аввал отага, сўнг бизга чой қуйиб узатди.

— Бу ерда бизга мана шунақа хизмат кўрсатишади, — деди ота ғурурланиб.

— Сизга ҳар қанча хизмат қилсак арзийди, — деди йигит илтифот ила.

Ота йигитнинг елкасига кафтини қўйиб, миннатдорчилик билдирди. Йигит мулойимгина кулиб қўйди.

III

Фазлиддин ота чойдан ҳўплаб-ҳўплаб, хотирлаб-хотирлаб сўзлади. Биз журналистлар ёзиб-ёзиб тингладик. Тинглаб-тинглаб ёздик. Отанинг лаблари титраб-титраб турди. Бармоқлари муштга тугилиб-тугилиб турди. Кўзлари ёшга тўлиб-тўлиб турди. Гоҳ ҳиссиётга берилиб, ҳаяжон

билан, гоҳ жаҳл билан сўзлади. Душманга қандай қирғин келтирган бўлса, шундай сўзлади. Кўз ўнгимизда даҳшатли уруш манзараси намоён бўлиб турди. Қулоқларимиз остида автоматлар, пулемётлар тириллади. Тўплар гумбурлади. Бомбалар портлади. Еру кўкни ўқ овози тутди. Еру кўк ёнди. Еру кўк кул бўлди. Бу урушда жон таслим қилганларнинг адоғи бўлмади. Қўлидан, оёғидан айрилганлар-да саноқсиз бўлди.

Уруш номи билан уруш бўлди. Аммо урушиш осон бўлмади. Жон олиб жон берилди. Бир қултум сувга, бир бурда нонга, бир оғиз ширин сўзга зор бўлган аскарларни айтмайсизми?!.. Ота буларнинг ҳаммасини ўз кўзи билан кўрди. Азобларни бошидан кечирди. Ота шунинг учун ҳам урушни ёмон кўради. Уруш ҳақида гапиргиси келмайди. Уруш ҳақида эшитгиси келмайди. Урушга лаънатлар бўлсин дейди.

IV

Малларанг жувон овқат юқи лабларини нонга артди. Бу ҳолат бир неча бор такрорланди. Ота ҳаммасини кўриб турди. Жувон ликопчадан тоза нон олиб, лабларига босиб-босиб, олдидаги бўш косага ташлади.

Ота чидаб туролмади. Ўрнидан туриб, жувоннинг олдига борди. Жувон отага ажабланиб қаради.

— Бу нима қилганинг? — сўради ота жувон лабларини артган нон бурдаларини кўрсатиб. — Эс-ҳушинг жойидами ўзи?

— Сизга нима, — жавоб берди жувон менсимаган оҳангда.

— Нонга оғиз артишни сенга қайси нодон ўргатди? — бўғилди отахон.

— Нон бўлса нима бўлибди, — жеркинди жувон.

(Давоми 2-саҳифада)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Шанхай ҳамкорлик ташкилоти Давлат раҳбарлари кенгашининг кенгайтирилган таркибдаги мажлисида сўзлаган нутқи

(Боши 1-саҳифада)

Шуни алоҳида қайд этиш жоизки, бу ерда гап минтақа мамлакатларининг сув ресурслари ҳақида эмас, балки фақат трансчегара дарёлар ресурслари ва сув оқимларидан фойдаланиш, яъни ушбу дарёлар ҳавзасида жойлашган давлатларнинг муҳим ҳаётий эҳтиёжларини асрлар давомида қондириб келган дарёлар ресурслари ҳақида бормоқда.

Мазкур масала бугунги кунда минтақадаги олти давлатда яшаётган 50 миллиондан ортиқ кишининг манфаатларига дахлдордир. Шу боис, бу дарёлар оқимларидан фойдаланишга доир барча қарорларни қабул қилишда, жумладан гидроэнергетика иншоотларини барпо этишда ушбу манфаатлар, албатта, инобатга олиниши даркор.

Акс ҳолда, бу Амударё ва Сирдарёнинг қуйи қисмларида сув таъминоти масаласини янада мураккаблаштириши, қуриб бораётган Орол денгизининг экологик таназзулини тезлаштириши, Қозоғистон, Туркманистон ва Ўзбекистоннинг ўн миллионлаб аҳолисининг бу ерда яшашини оғирлаштириши мумкин.

БМТнинг 1992 йил 18 сентябрда қабул қилинган Трансчегара сув оқимлари ва халқаро кўлларни ҳимоя қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги конвенцияси, БМТ Бош ассамблеяси томонидан 1997 йил 21 майда қабул қилинган Халқаро сув оқимларидан фойдаланиш ҳуқуқи тўғрисидаги конвенция "трансчегара сувлардан оқилона ва адолатли фойдаланиш, бу борада трансчегаравий таъсир кўрсатадиган ёки кўрсатиши мумкин бўлган фаолиятни амалга оширишда уларнинг трансчегара хусусиятини алоҳида ҳисобга олиш зарурлиги"ни кўриб чиқишни талаб қилади.

Зарар етказилган тақдирда бундай зиённи бартараф этиш ёки камайтириш учун барча чоралар кўрилиши, зарурат туғилганда эса, уни қоплаш тўғрисидаги масала қўйилиши лозим.

БМТ қарорларида "ҳудудидан сув оқиб ўтадиган давлатлар суверен тенглик, ҳудудий яхлитлик, ўзаро манфаатдорлик ва ҳалоллик асосида ҳамкорлик қилиши" зарурлиги таъкидланган.

БМТ Конвенцияларининг ушбу асосий талабларидан келиб чиққан ҳолда, трансчегара дарёлар ҳавзасида қуриладиган янги гидротехник иншоотларнинг техник-иқтисодий асослари бетараф халқаро аудиторлик ташкилотлари томонидан муқаррар тарзда холисона текширилиши лозим. Объектларнинг барпо этилиши тузатиб бўлмас экологик оқибатларга олиб келмаслиги, ушбу дарёлар бўйида жойлашган барча давлатларнинг сув оқимидан фойдаланиш бўйича мавжуд балансини бузмаслиги кафолатланиши шарт.

Шуни таъкидламоқчиманки, бундай принципиал позицияга Жаҳон банки ва Осиё тараққиёт банки каби халқаро молия тузилмалари ҳам, уларнинг ўз жавобларига биноан, амал қилади.

Фақат ана шундай холисона ёндашувгина минтақанинг сув-энергетика ресурсларидан фойдаланиш бўйича лойиҳаларнинг муваффақиятли амалга оширилишини таъминлаши мумкин.

Бизнинг фикримизча, ШҲТ Бош котибининг ролини янада мустаҳкамлаш масаласи муҳим аҳамиятга эга. Негаки, унинг зиммасига ташкилот доирасида қабул қилинган ва қабул қилинадиган қарорларнинг сўзсиз бажарилиши учун ШҲТ Котибияти ва барча тузилмалари, жумладан МАТТ, Ишбилармонлар кенгаши, Банклараро бирлашма, ШҲТ форуми ишларини самарали мувофиқлаштиришни таъминлашдек ғоят масъулиятли вазифа юкланган.

Авваламбор, айнан ШҲТ Бош котиби ташкилотда ишчанлик муҳитини яратади, таъбир жоиз бўлса, у бутун ташкилотнинг "рупори" бўлиши, тор миллий манфаатлар доирасида чекланиб қолмасдан, ташкилотга аъзо давлатларнинг умумий манфаатларини қатъий ҳимоя қилиши зарур.

Шу боис, кўплаб халқаро ташкилотлар тажрибасидан келиб чиққан ҳолда, Бош котибни кейинчалик ШҲТга аъзо мамлакатларнинг тажрибали, обрўли дипломатлари ва давлат арбоблари орасидан ротация қилиш шарти билан, 5 йил муддатга тайинлаш масаласини кўриб чиқиш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Бу, бизнингча, ШҲТ ижро органларига ташкилот олдида турган вазифаларни янада тўлиқ ва изчил, ворислик асосида амалга ошириш имконини беради.

Сўзимнинг ниҳоясида мазкур саммит ва унда қабул қилинган қарорлар минтақа хавфсизлиги ва барқарорлигини таъминлашга доир вазифаларни изчил ҳал этишда, ШҲТга аъзо мамлакатларни барқарор ривожлантиришда янги босқични бошлаб беради, деб ишонч билдиришга рухсат бергайсизлар.

Эътиборингиз учун ташаккур.

ШҲТнинг Бишкек саммити

(Боши 1-саҳифада)

Бунинг учун, айниқса, маданий ва бадиий жамоаларнинг сафарларини уюштириш, турли фестиваллар, кўргазмалар, танловлар, спорт мусобақалари ташкил этиш, талабалар алмашиш, олим ва тадқиқотчиларнинг мулоқотларини кўпайтириш мақсадга мувофиқдир. ШҲТ мамлакатларининг маданият ва санъат фестиваллари, ташкилот саммитлари асносида ўтказилаётган маданий тадбирларнинг ўзиёқ аъзо мамлакатлар халқларида бир-бирининг маданияти ва санъатига қизиқишни кучайтиришга хизмат қилмоқда.

Президентлар ёшлар таълим-тарбиясига эътиборни ошириш зарурлигини таъкидладилар. Ташкилотга аъзо мамлакатлардаги ёшлар ташкилотларининг уюшмасини тузиш, олий таълим муассасаларининг ҳамкорлигини ривожлантириш учун ШҲТ университетини ташкил этиш борасида фикрлар билдирилди.

ШҲТ Давлат раҳбарлари кенгашининг кенгайтирилган тартибдаги мажлисида мазкур масалаларнинг амалий жиҳатлари муҳокама қилинди.

Саммитнинг ушбу қисмида ШҲТда кузатувчи мақомини олган давлатлар вакиллари – Эрон Ислом Республикаси Президенти Маҳмуд Аҳмадинежад, Мўғулистон Президенти Намбарин Энхбаяр, Покистон Ислом Республикаси ташқи ишлар вазири Хуршид Касури ва Ҳиндистон Республикаси нефть ва газ вазири Мурли Деора, шунингдек, Афғонистон Ислом Республикаси Президенти Ҳамид Карзай, Туркманистон Президенти Гурбангули Бердимуҳаммедов, БМТ Бош котибининг ўринбосари Линн Паско тадбирнинг меҳмонлари сифатида иштирок этди. Мажлисда мазкур мамлакатларнинг ШҲТ фаолиятидаги иштирокини кенгайтириш масаласи ҳам кўриб чиқилди. Масалан, уларни Ишбилармонлар кенгаши ва Банклараро бирлашманинг лойиҳаларига, наркобизнесга қарши курашга, терроризмни молиялаштиришнинг олдини олиш мақсадида молиявий ҳамкорликка ва молиявий операцияларнинг мониторингига, Афғонистондаги тикланиш ишларига жалб қилиш фойдадан холи бўлмайди.

Кузатувчиларнинг фаоллигини оширишнинг аҳамияти катта, албатта. Аъзо ва кузатувчи давлатларни қўшиб ҳисоблаганда, ШҲТ Евроосиёнинг учдан икки қисмини, бошқача айтганда, инсониятнинг ярмини бирлаштиради.

Ислом Каримов ўз нутқида ШҲТ доирасида самарали ҳамкорлик механизмлари йўлга қўйилганини, барча соҳаларда аъзо давлатларнинг салоҳиятини ишга солиш учун платформа яратилганини таъкидлади. Хавфсизликка таҳдид, жумладан, афғон муаммоси, шунингдек, Марказий Осиёда сув захираларидан оқилона фойланиш масалаларига эътибор қаратди.

Мажлис якунида Узоқ муддатли яхши қўшничилик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома, Бишкек декларацияси, Маданият соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим, Халқаро ахборот хавфсизлигини таъминлаш бўйича ҳаракат дастури имзоланди.

Матбуот анжуманида Президентлар мазкур шартнома ШҲТ мамлакатлари ўртасидаги ўзаро ишонч ва ҳурматга асосланган дўстона муносабатларни, шериклик руҳини янада мустаҳкамлашга хизмат қилишини таъкидладилар.

Саммит доирасида Ишбилармонлар кенгаши билан Банклараро бирлашма ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим ҳам имзоланди. Бу келишув ШҲТ доирасида савдо-иқтисодий ва сармоявий алоқаларни ривожлантириш учун янги имкониятлар очади.

Саммит доирасида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов билан Хитой Халқ Республикаси Раиси Ху Цзиньтаонинг учрашуви бўлиб ўтди.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистон билан Хитой ўртасида ўзаро ишонч мустаҳкамланиб бораётганини, бу ўзаро ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантиришда муҳим омил бўлаётганини таъкидлади.

Ху Цзиньтао Ўзбекистон раҳбарини Хитойнинг яқин дўсти деб билишини, икки томонлама муносабатларни ривожлантиришда Ислом Каримовнинг ҳиссаси улкан эканини қайд этди.

Мулоқот чоғида икки томонлама муносабатларнинг бугунги аҳволи ва истиқболларига, Шанхай ҳамкорлик ташкилоти доирасидаги ҳамкорликка оид масалалар юзасидан фикр алмашилди. Ислом Каримов ва Ху Цзиньтао мамлакатларимиз ўртасидаги алоқалар 2005 йилда имзоланган Дўстлик, ҳамкорлик ва шериклик муносабатлари тўғрисидаги давлатлараро шартнома руҳида ривожланаётганини таъкидладилар.

Анвар БОБОЕВ,
ЎзА махсус мухбири.
Тошкент – Бишкек – Тошкент.

Бир бурда нон шукронаси

(Боши 1-саҳифада)

— Нон бўлса нима бўлибди, дейсанми? Ноннинг нималигини биласанми, ўзи? Нон неъматларнинг энг буюги эканлигини эшитганмисан?

Чойхонада ўтирганлар жим бўлиб қолишди. Нигоҳлар ота билан жувонда бўлди. Биров отанинг, бошқа биров жувоннинг ёнини олди. Бетарафлар ҳам етарли бўлди. Бирпасдан сўнг, ҳамма ота тараф бўлди. Ота салгина бўлса-да, ҳовуридан тушиб, жувонга насиҳат қила бошлади:

— Очарчилик йиллари мана шу бир бурда нон учун одамлар жиноятга қўл урдилар, бойликларини бердилар, бир-бирлари билан яхши-ёмон бўлдилар. Кунжара еб дамлаб ўлганлар бўлди. Сен бўлсанг, тўқликка шўхлик қилиб, нонга оғиз артиб ўтирибсан-а, қизим. Уят-а, уят...

— Бир бурда нонга шунчами? — ўшқириб юборди жувон. — Тепамда туриб олиб, алжирайверасизми энди. Қанча нон олиб берсам қутуламан сиздан-а?

— Мен сендан нон сўраётганим йўқ. Сўрамайман ҳам, — яна асабийлашди ота. — Сен ғалчага нонга оғиз артиш гуноҳи азимлигини тушунтираяпман, холос.

— Нима бўлгандаям, осмон узилиб ерга тушгани йўқ-ку, ахир.

— Тушди, фақат сен ва сенга ўхшаганлар сезмай қолди. У фақат мен ва менга ўхшаганларнинг юрагини эзди, тушундингми? Афсуски, замон кўтармайди-да. Бўлмаса, мана шу ҳассам билан бир уриб, абжағингни чиқариб қўярдим!

V

Ўша йили қурғоқчилик келди. Ғаллазорлар қовжираб қолди. Омборлар бўм-бўш бўлди. Четдан ғалла сотиб олишга давлатнинг қурби етмади. Халқ очликка юз тутди. Аҳволи ночор бўлди. Ҳар ким болалари нон деб чирқиллади. Валентина нон дўконлари эшигини қоровуллади. Кунлаб навбатда турди. Бир бурда нонга зор бўлди. Бир бурда нонга кўзи ўйнади. Дўконга бир кунда бир марта нон келди. У ҳам қора нон бўлди. Қора бўлса-да, кўзга тўтиё бўлди. Кўзга суртгулик бўлди. Қора нон экан деб, ҳеч ким орқага қайтмади. Шу қора нон ҳам ҳаммага насиб қилмади. Етганлар бўлди, етмаганлар бўлди.

VI

Фазлиддин ота туш кўрди. Омбори тўла дон эмиш. Кампири катта тоғорада хамир қораётганмиш. Ҳайрон бўлганча қўшнисиникига чиқибди. Ҳовли аҳли хурсанд, дастурхонлари ширмой нонга тўла эмиш.

— Худо бераман деса ҳеч гап эмас экан-да, қўшнижон, — дермиш уй эгаси Муродилла ота. — Қаранг, неча-неча замонлардан буён ғалла кўрмаган омборимиз тилло буғдойга тўлиб кетди. Ҳозиргина радиодан эшитдим. Мамлакат ғалласи ҳам ҳеч қаерга сиғмаётганмиш. Бозорлар турли-туман нону патирга тўлиб кетибди. Бозорнинг энг арзон маҳсулоти нон бўлиб қолибди...

— Яратган Эгамнинг берганига шукр, — деди Фазлиддин ота ҳам қувониб. — Ниҳоят, илтижоларимиз ижобат бўлди. Армонларимиз ушалди. Бу бебаҳо бахт. Ана шу бахтга кўз тегмасин, илоҳим!

Фазлиддин ота уйғониб кетди. Ҳовлига чиқиб, осмонга қаради. Осмон кўм-кўк. Тиниқ. Янги кундан дарак бергувчи тонг ҳам ўзгача. Сутдек оппоқ. Бундай гўзалликдан отанинг кўнгли ёришиб кетди. Уйга кираётиб, ошхонага мўралади. Кампири тандирдан нон узаётган экан. Димоғини нон иси тутди. Яйраб кетди. Кампирим чўчимасин деб, томоқ қириб қўйди.

— Қани, суюнчини чўзинг! — деди кампири қўлида нон билан чолига пешвоз юраркан.

— Суюнчи бўлса, суюнчи-да, — деди ота хушхабар эшитишини билиб. — Қани, аввал эшитайлик-чи!

— Эшитсангиз, эшитгулик, — деди кампири юзу кўзларида севинч балқиб. — Ана, телевизорда айтиб турибди. Юртимиз мустақил бўлибди.

— Ростданми?

— Ҳа, ростдан!

— Менга қара, кампир, ҳазиллашаётган бўлма тағин. Чунки бу сиёсий масала.

— Олтмиш йилдан буён бирга яшаётган бўлсак-да, ҳалиям мени ғирт саҳройи деб ўйлайсиз-а.

— Шу ўзимизнинг Ўзбекистонни айтаяпсанми?

— Ҳа, ўзимизнинг Ўзбекистонни айтаяпман. Юртимиз раҳбарининг ўзлари эълон қилдилар.

Улар фотиҳа қилиб бўлганларидан сўнг, бир неча лаҳза бир-бирларига меҳр билан боқиб турдилар. Икковларининг ҳам кўзларига беихтиёр ёш йилтиллади. Бу Ҳуррият шодмонлигидан дарак берувчи бахт ёшлари эди.

— Хайрият, бир бурда нонимиз бутун бўладиган кунлар ҳам келар экан, — деди Фазлиддин ота кампирининг қўлидан иссиқ нонни ола туриб, — Аллоҳга беадад шукрлар бўлсин! Илойим, ҳеч қачон, ҳеч кимдан кам қилмасин!

Нуриддин ОЧИЛОВ

Қишлоқда минимаркет

У харидорнинг узоғини яқин қиляпти. Нақд пул тушумига ижобий таъсир кўрсатаяпти.

Қолаверса, қўшни маҳаллаларнинг аҳолиси ҳам ўзларининг минимаркет дўконлари бўлишини исташяпти. Ҳозиргача вилоятнинг энг олис қишлоқларида 65 та минимаркет дўконлари мижозларга хизмат кўрсатмоқда. Республикамиз мустақиллигининг 16 йиллиги шодиёналари кунларида яна 5 та минимаркет аҳолига савдо хизматини кўрсата бошлайди.

Айтайлик, Қўрғонтепа туманидаги Дардоқ қишлоғи вилоят марказидан 70 чақирим нарида жойлашган. Қишлоқда оз эмас, 20 мингдан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Бир вақтлар бу ерда 50 га яқин дўконлар бўлиб, уларнинг аксарияти хусусийлаштирилган эди. Лекин дўкон эгалари бўлган мулкдорлар фаолият юргизишда оқсаб қолишди. Охир-оқибат харидорлар рўзғор учун керакли нарсаларни харид қилиш мақсадида туман ёки вилоят марказига қатнашга мажбур бўлдилар. Қишлоқ одамларининг вақти тиғиз бўлади. Вақтнинг кўп қисми эса йўлда, бозорда ўтиши бора-бора уларга малол кела бошлади.

Вилоят ҳокимлиги аҳоли томонидан қишлоқда савдо хизмати бўйича билдирилаётган эътирозларни ҳар томонлама таҳлил қилди. Вилоят "Матлуботсавдо" тизимига тегишли таклифлар тайёрлаш топшириғи берилди. Дарҳақиқат, сўнгги йилларда 1610 та савдо дўконлари хусусийлаштирилган бўлиб, уларнинг аксариятида фаолият тўхтаб

қолган. "Тадбиркор"ларнинг баъзи бирлари арзон гаров сотиб олган дўконларини бузиб кетишлари эса одатий ҳолга айланган. Бу тизимда қолган 258 та дўкон билан қишлоқ аҳолисининг эҳтиёжини қондириш мумкин эмас, албатта.

Жорий йилнинг 1 январидан бошлаб чакана ва улгуржи савдо корхоналари учун ягона солиқ тизимининг татбиқ этилиши имкониятлар эшигини очди, десак муболаға бўлмайди. Бу имконият шундан иборатки, солиқ тўловлари аввалги ҳолатга нисбатан қарийб 50 фоизга камайди ва молиявий мўътадилликни таъминлай бошлади. Яратиб берилган ички имконият мавжуд дўконларни таъмирлашга, янгиларини қуришга замин бўлди. Банклар томонидан бир оз ёрдам кўрсатилса бас. Ҳар йили 70-80 та ихчам ва замонавий технологиялар билан жиҳозланган минимаркетлар қуриш мумкин.

Ҳисоб-китоблар обдон таҳлил қилинганидан сўнг иш бошланди. Ҳар бир минимаркет дўконларининг харидорлар эътиборига ҳавола этилиши байрам тусини олди. Қаерда минимаркет очилган бўлса, ўша жойдаги аҳолининг оғири енгил бўлди. Ушбу дўконларда бармоқ билан санарли эмас, 300-400 хил товарларнинг мавжудлиги одамларнинг кайфиятига-кайфият қўша бошлади. Дардоқ қишлоғида бугун 3 та янги дўкон бор. Дўконларнинг ҳар бирида кунига 150-300 минг сўмгача савдо қилинмоқда. «Дардоқ» савдо ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамиятида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан нақд пул тушуми 15 миллион сўмга кўпайди.

Кооперативларнинг ўз ишларини юришиб кетишларига бўлган ишончи ортгандан-ортяпти. Чимён қишлоғида минимаркет билан бир вақтда ошхона, тўйхона, новвойхона иш бошладики, бу ўзига хос мажмуа бўлди. Кунлик пул тушуми кутилганидан зиёда.

Бундай ўзгаришлар вилоятнинг барча туманларидаги қишлоқларда юз берганлиги боис минимаркетларга бўлган эътибор ортмоқда. Рақамлар билан айтадиган бўлсак, қишлоқ аҳолисининг 45 фоизига хизмат кўрсатаётган "Матлуботсавдо" тизимида савдо ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 2,9 мартага ортиб, 10,4 миллиард сўмни ташкил қилди.

Минимаркет дўконлари қурилишига 400 миллион сўм атрофида маблағ сарфланган

бўлиб, унинг 50 фоизи банклар кредитига тўғри келади. Қолгани эса компаниянинг ички имконияти билан қопланди.

Хизмат

Хусусийлаштирилган дўконларнинг 396 таси бугун "Матлуботсавдо" билан ҳамкорликда ишлашга ўтди. Бунда аҳолининг таклифи мавжудлигини инкор этиб бўлмайди. Ҳозирда қишлоқда узоқ йиллар фаолият кўрсатган ва етарли тажрибага эга бўлган компанияга ишонч юқори. Чунки улар иш фаолиятларини ташкил этиш жараёнида маҳалла ва қишлоқ фуқаролари йиғинлари фаоллари билан ҳамиша биргаликда ишлашга одатланишган.

– Ҳудудимизда 20 минг аҳоли бор, – дейди Дардоқ қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Абдураҳмон Тожиматов. – Шундан ўн икки минг юзтаси хусусий дўконларга бириктирилган. Қайси маҳаллада бўлмайлик, аҳолининг хусусий дўконлардан нолиётганликларига гувоҳ бўляпмиз. Сабаби, ҳудудимиздаги барча хусусий дўконлар ўта эҳтиёжталаб маҳсулотларни "Андижонгўштсутсавдо" масъулияти чекланган жамияти орқали олади. Икки савдо ташкилотида бир хил нархда ун, ёғ берилишини биламиз. Нарх-навоси эса шу қадар хилма-хилки, айни шу нарса аҳолини қийнаб қўйяпти. Шундан бўлса керакки, аҳоли ун ва ёғ маҳсулотларини "Матлуботсавдо" дўконларидан харид қилишни исташмоқда.

Ҳаёт бор экан, албатта, муаммо бўлиши табиий. Айни вақтда юзага келаётган муаммоларни ўрганиш, бартараф этиб бориш ҳам зарурат. Президентимиз мустақиллигимизнинг дастлабки йилларидаёқ "Янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг", деганлари ҳам ҳақиқат. Қишлоқ ва шаҳар савдосида ер билан осмонча фарқланиш юзага келган эди. Шубҳасиз, бунга шошма-шошарлигимиз ҳам сабаб бўлган.

Қишлоқ савдоси кенг тармоқ. Кооператив тизимидаги тайёрлов корхоналари ҳар бир хонадон билан ишлаган. Кимдир тайёрловчиларга етилган новвосини сотиб олишни таклиф этган. Кимдир эса эрта баҳордаёқ нима экишни улар билан ҳисоб-китоб қилган. Хуллас, қишлоқ аҳолиси беихтиёр кооператив аъзосига айланган. Бугун аҳоли томорқаларида етиштирилаётган мева-сабзавот мониторинги жойида эмас. Жойларда тузилган агрофирмалар эса бу ишнинг уддасидан чиқа олишмаяпти. Натижада, ўзимизда етиштирилаётган маҳсулотларнинг бир қисмига эҳтиёж катта. Харидор талабига нисбатан кўпроқ маҳсулот етиштириш ҳам мавжудки, охир-оқибат деҳқон харажатини қоплай олмай қоляпти.

Яқиндан бошлаб "Матлуботсавдо" тизими орқали аҳоли хўжаликларида етиштирилаётган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини экспорт қилиш мақсадида сотиб олиш йўлга қўйила бошланди. Бу қишлоқдаги ислоҳотларни янада чуқурлаштиришга катта туртки беради.

Қарийб 8 ойда қишлоқ савдосида юз берган ижобий ўзгаришларни минг-минглаб аҳолининг кўнглидаги иш бўлганлигини хоҳ маънавий, хоҳ молиявий томондан таҳлил қилсангиз, бундан икки томон ҳам бирдек манфаат кўрганлигини англайсиз. Ҳадемай, Андижонда қишлоқ савдосини ривожлантиришнинг иккинчи босқичи бошланади. Бозор иқтисодиёти – рақобат майдони. Бу майдонга кириш ва "кураш" олиб бориш жуда кўплаб омилларга боғлиқ. Олис қишлоқларга чирой бераётган, аҳолининг кўнглидан жой олаётган минимаркетлар тармоғининг кенгайиши, хизмат турларининг қайтадан жонланаётганлиги, албатта, бесамар кетмайди.

Қобилжон АСҚАРОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

СУРАТЛАРДА: янгидан иш бошлаган минимаркетлар
Хурсандбек АРАББОЕВ олган суратлар.

Андижон вилояти

Қува туманидаги "Мирҳамид" фермер хўжалигида кўп йиллик тажрибалар тўпланган. Асад ойини ҳосил тўплаш ойига айлантирган жамоа ғўза парваришига жиддий эътибор қаратди. Барча агротехник тадбирлар обитобида бажарилаётир. Ҳосилдорликни оширишда чеканка муҳим аҳамиятга эга. Айни пайтда ушбу агротехник тадбирнинг сўнгги босқичи амалга оширилмоқда.

СУРАТДА: фермер хўжалиги ишчилари Фароғат Тожибоева, Маҳфуза Олимова.

Б.АКРАМОВ олган сурат.

Инқирозга етаклаётган офат

Шимолий Кореяда юз бераётган табиий офат мамлакат инфраструктурасига жиддий зарба бўлмоқда.

Бир неча кундан буён тинмай ёғаётган ёмғирдан ҳосил бўлган сув тошқинлари Шимолий Кореянинг аҳоли пунктларини вайрон қилган. БМТ вакилларининг маълумотига кўра, табиий офат 200 дан зиёд одамни ҳаётдан олиб кетган. 300 минг нафар аҳоли бошпанасиз қолган. Мамлакат пойтахти Пхеньян марказий кўчалари сув билан тўлган. Қишлоқ хўжалигининг асосий экини ҳисобланмиш ғаллачиликка жиддий зиён етган. Мутахассислар фикрича, Шимолий Кореяга зудлик билан озиқ-овқат ва дори-дармон етказилиши лозим. Акс ҳолда деярли 20 йилдан буён озиқ-овқат тақчиллигини бошидан кечираётган маҳаллий аҳоли ҳаёти инқироз ёқасига келиб қолади.

Ўйинчоқлар можароси

Расмий Вашингтон ва Пекин яқин кунларда истеъмол моллари хавфсизлиги борасида музокаралар бошлайди.

Бунга айни дамда АҚШда кенг миқёсда тарқалиб кетган заҳарли ўйинчоқлар сабаб бўлмоқда. Бир ой муқаддам АҚШнинг "Маттел" компанияси Хитойда ишлаб чиқарилган болалар ўйинчоқларини катта миқдорда олиб келиб, мамлакат бўйлаб сотувга чиқарган эди. Текширувлар хулосасига кўра, ушбу ўйинчоқлар таркибида инсон саломатлиги учун хавфли бўлган симоб моддаси мавжудлиги аниқланган. Шундан сўнг америкалик ота-оналар орасида кескин норозилик пайдо бўла бошлади. Айни дамда "Маттел" компанияси АҚШ ва бошқа давлатларда сотилиб кетган 20 миллиондан зиёд ана шундай ўйинчоқларнинг қайтариб олинишини маълум қилган.

Фазода ўтилган дарс

Америкалик собиқ ўқитувчи Барбара Морган фазодан туриб мактаб ўқувчилари билан дарс олиб борди.

Яқинда NASA томонидан фазога учирилган "Индевор" шатлининг борт муҳандиси Барбара Халқаро космик станцияда айдахолик ўқувчилар билан интерактив алоқага чиқди ва бир соат давомида астрономия фанидан дарс ўтди.

— Ўқитувчилик шарафли касб, ундан ҳеч қачон воз кечиб бўлмас экан, — дейди собиқ муаллима.

"Индевор" шатли ҳимоя қатламида юзага келган носозлик туфайли Ерга қайтиши бир оз кечиктирилмоқда.

Хавфсизлик кучайтирилмоқда

Москва шаҳрида яқинда "Невский экспресс" поезди билан юз берган воқеа туфайли хавфсизлик чоралари кучайтирилмоқда.

13 август куни Москвадан Санкт-Петербургга йўл олган поезд темир йўлга ўрнатиб кетилган портлатиш мосламасининг ишга тушиши оқибатида йўналишдан чиқиб кетиб, ҳалокатга учраган эди. Қўпорувчилик оқибатида 62 нафар йўловчи тан жароҳати олган. Ҳозирча жиноятни содир этганлар номаълум. Бундан аввалроқ ўзини Шамил Басаевнинг ёрдамчиларидан бири деб танитган одам милицияга қўнғироқ қилиб қўпорувчиликни "Рияд Салихин" жангари гуруҳи амалга оширганини маълум қилган эди. Бироқ мамлакат хавфсизлик кучлари бу маълумотни чалғитиш дейишмоқда.

Жиноий олам жанги

Германиянинг энг осойишта ва тинч шаҳари ҳисобланган Дуйсбургда оммавий қотиллик юз берди.

Шаҳарнинг темир йўл вокзали ёнида қолдириб кетилган автомобиль салонида 6 нафар одамнинг жасади топилган. Уларнинг барчаси отиб ўлдирилган.

Полиция маълумотича, ўлдириб кетилганларнинг ёши 16-39 ларни ташкил этиб, барчаси Италиянинг йирик жиноят тўдаси Mdrangheta аъзоси бўлишган. Mdrangheta мафия гуруҳи нафақат Италия, балки бутун дунёда ваҳшийлиги билан танилган. Бу жиноий оламнинг деярли бутун дунё бўйлаб 10 мингдан зиёд аъзоси мавжуд. Немис полицияси бу қотилликни гуруҳнинг рақобатчилари содир этганликда гумон қилмоқда. Шу сабабдан Дуйсбургда хавфсизлик чоралари юқори даражага кўтарилган.

Талаблар ҳамон ўша

Афғонистоннинг Ғазни шаҳрида толибон ҳаракати ва Жанубий Корея вакиллари ўртасида келишув музокаралари бошланди.

Толибон вакили Қори Юсуф Аҳмади ҳаракат ҳамон ўша талабларини илгари сураётганини маълум қилган.

19 июль куни асир олинган 23 нафар Жанубий кореялик миссионерларнинг 19 нафари ҳамон жангарилар қўлида қолмоқда. Ўтган ҳафта толибончилар 2 нафар оғир аҳволдаги асирани гаровдан озод этган эди. Бундан аввалроқ эса икки нафар миссионер қатл этилган. Қолган асирдагиларнинг аҳволи кун сайин ёмонлашиб бораётгани айтилмоқда.

Жаҳон матбуоти хабарлари асосида Ш.САНАЕВ тайёрлади.

Истиқлол менинг тақдиримда

Елкамизга офтоб тегди

Мамлакатимиз истиқлолга эришганидан кейин, деҳқоннинг ҳам, чорвадорнинг ҳам елкасига офтоб тегди, меҳнати қадр топди. Ўзим ҳам озми-кўпми, қилган меҳнатимга яраша катта ҳурмат эътиборга эришдим. 2000 йилда, мустақиллигимизнинг тўққиз йиллиги арафасида муҳтарам Юртбошимизнинг Фармонига мувофиқ, "Меҳнат шуҳрати" ордени билан мукофотландим. Ана шу эътибор кучимга куч, ғайратимга ғайрат қўшди.

Чорибой ҚУРБОННИЁЗОВ, Сариосиё туманидаги "Бобомурод чорвадор" фермер хўжалиги раҳбари.

Айни пайтда фермер хўжалиги раҳбариман. Энди ўз молим, ўз яйловим, ўз хўжалигим бор. Хўжалигимизда ўнлаб қишлоқ ёшлари ишлайди. Арғамчига қил кувват, деганларидек, юртимиз қишлоқ хўжалиги ривожига, элимизнинг фаровонлигига бизнинг ҳам баҳоли қудрат улушимиз қўшилаётганидан хурсандмиз.

Шунингдек, муҳтарам Юртбошимиз томонидан фермерлик ҳаракатини ривожлантириш, фермерларни ҳар тарафлама қўллаб-қувватлашга катта эътибор қаратиляпти. Бу ҳақда кўплаб фармон ва қарорлар қабул қилиняпти. Президентимизнинг йиғилишлардаги, вилоятларга қилган сафарлари чоғида фермерлик ҳаракати ҳақидаги оқилона фикрлари, кўрсатма ва тавсияларини тинглаб бораман. У кишининг оддий фермерлар даласига бориб, уларнинг фикрига қулоқ тутаётгани, ҳаёти, турмуш даражаси, меҳнат фаолияти билан яқиндан танишаётганини кўриб, кўнглим тоғдек кўтарилади.

Бизга ўхшаш фермерларни давлатимиз раҳбарининг шахсан ўзи қўллаб турганидан кейин енгни шимариб, ғайрат билан ишламасак бўладими?!

Истиқлолнинг биргина қишлоқ аҳли, деҳқон ва чорвадорлар ҳаётидаги аҳамияти, у туфайли юз бераётган улкан ўзгаришларни барчамиз кўриб турибмиз. Лекин ҳамма гап ана шу яратиб берилган имкониятлардан ўз ўрнида, унумли фойдалана олишда. Бу иш қўлимиздан келади. Фақат меҳнатдан қочмаслик, изланиш, шу юртга дахлдорлик ҳиссини унутмаслигимиз керак.

Сурхондарё вилояти

(ЎзА)

2007 йил — «Ижтимоий ҳимоя йили»

Ипотека кредити — ёш оилаларга мадад

2007 йилнинг 24 июли Чирчиқда яшовчи Ғайрат Ҳамдамов учун ғоят қувончли кунлардан бири бўлди. Чунки, шу куни унга ёш оила вакили сифатида «Ипотека-банк»нинг Тошкент вилояти Чирчиқ филиали орқали уй-жой сотиб олиш учун 10 миллион 350 минг сўм кредит берилди.

Ёш оила Президентимиз ғамхўрлиги, республика ҳукумати саъй-ҳаракатлари ва банкнинг мадади туфайли орзусига эришди: фаровон турмуш кечириши учун муҳим омил бўлган уй-жой сотиб олиш имкониятига эга бўлди.

Бекободлик Акмал Холмуродов, ангренлик Раъно Холова, олмалиқлик Хайрулла Султонов, Давронбек Ҳамзаев, чирчиқлик Жалолхўжа Тошпўлатхўжаев ҳам сўз юритилаётган банкнинг худди шу жойлардаги филиаллари кўмаги билан уй-жой ва замонавий жиҳозлар харид қилиш учун кредит олишди. Уларга оилаларнинг талаб-эҳтиёжларидан келиб чиқилган ҳолда 6–7,5 миллион сўм миқдорида молиявий кўмак берилди. Шубҳасиз, катта эътибор ва яратилаётган шарт-шароит ана шу ёш оилаларни руҳлантириб юборди.

–Президентимиз томонидан 2007 йил «Ижтимоий ҳимоя йили» деб аталганлиги, давлат дастури қабул қилинганлиги бошқа молия муассасалари қаторида банкимиз жамоаси зиммасига шу йўналишда олиб бориладиган

ишларни янада кучайтириш масъулиятини юклади, – дейди «Ипотека-банк»нинг Тошкент вилояти филиали бошқарувчиси Музаффар Эрматов. –Йил бошиданоқ амалга ошириладиган ишлар белгилаб олиниб, уларнинг ижросини таъминлаш изчил назорат қилиб борилаяпти. Давлатимиз раҳбари томонидан 2007 йил 18 майда имзоланган "Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармон ипотека ва истеъмол кредитлари ажратиш борасидаги фаолиятимизга янгича мазмун-моҳият бахш этди. Қисқа муддатда 21 оилага уй-жой сотиб олишга 348,4 миллион сўмлик ипотека, 13 оилага эса замонавий жиҳозлар харид қилиш учун 76,4 миллион сўмлик истеъмол кредитлари ажратилди. Бу йўналишдаги ишлар келгусида ҳам изчил давом эттирилади.

Мулоқот чоғида суҳбатдошимиз ижтимоий ҳимоянинг бошқа жабҳалари ҳам диққат марказида турганлигини алоҳида таъкидлади. Хусусан, ушбу молия муассасаси жамоаси томонидан Президентимизнинг "Шахсий, ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларида чорва молларини кўпайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори ижросини таъминлашга муносиб ҳисса қўшиш чоралари кўрилмоқда. 2006 йили ва жорий йилнинг ўтган даврида қорамол сотиб олиш ва чорвачиликни ривожлантириш учун 263 оилага 228,6 миллион сўм миқдорида кредит берилди. Ана шу молиявий мададга Иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармаси ҳамда банкнинг ўз маблағлари йўналтирилаяпти.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш асосида янги иш ўринларини яратишга ҳам эътибор кучайтирилмоқда. Чунончи, 2007 йилнинг ўтган даврида 215 та кичик бизнес субъектларига 3,9 миллиард сўм миқдорида кредитлар ажратилганлиги янги кичик корхоналар, цехларни ишга туширишга имконият яратди. Бу эса юзлаб юртдошларимиз учун янги иш ўринлари деганидир. Зотан, иш билан таъминлаш ҳар бир оила учун даромад ишлаб топиш манбаи бўлиб, ижтимоий ҳимоянинг асосий таянчи ҳисобланади.

Мазкур молия муассасаси таркибида олтита филиал, ўн битта мини-банк, еттита махсус ва 110 та жамғарма кассалари фаолият кўрсатмоқда. Банк мижозлари қаторида қишлоқ хўжалигига дахлдор корхоналар, шу жумладан қишлоқ мулкдорлари кўпчиликни ташкил этади. 200 дан зиёд фермер хўжаликларини пахта, ғалла етиштириш учун кредитлар билан таъминлаш доимий эътиборда бўлиб келаяпти. 2007 йилнинг ўзида уларга худди шу мақсадлар учун 1,6 миллиард сўмдан зиёд кредитлар ажратилди. Бундан ташқари, фермерларни замонавий техника воситалари билан таъминлаш мақсадида 847 миллион сўм миқдорида молиявий кўмак берилди.

Бугунги кун банк ва мижозлар олдига тобора янги талаблар қўймоқда. Хизмат кўрсатишнинг хилма-хил турларини ўзлаштиришни тақозо этаяпти. Қулай ва замонавий "ҳамён" – пластик карточкалардан фойдаланишни янада кенгайтириш ана шундай йўналишлардан биридир. «Ипотека-банк»нинг Тошкент вилояти филиали томонидан унга мижоз бўлган корхона ва ташкилотларга 92 мингдан зиёд пластик карточка тарқатилган. Банк филиаллари, шохобчалари ҳамда савдо корхоналарида 435 та терминал ўрнатилганлиги мижозлар учун катта қулайликлар яратмоқда.

Раҳимжон ОРИПОВ

Бахтиёр АКРАМОВ олган суратлар.

Тошкент вилояти

Ҳийлаи деҳқон

ёки норинлик пахтакорларнинг кўсак қурти капалакларини алдаб йўқ қилиш тажрибаси

Бугун кўсак қуртига қарши кураш нафақат Норин туманида, балки бутун республика миқёсида долзарб масалага айланган. Айниқса, кейинги йилларда зараркунандага қарши биологик кураш усулига ўтилганлиги бу борада ўз самарасини бераётганлиги ҳам бор гап. Аммо, этномофаглардан зараркунандаларга қарши комплекс фойдаланишда унинг таъминотидаги қисман узилишлар боис айрим далаларда кўсак қуртлари пайдо бўлаётгани фермерларга ташвиш келтираётир.

Қолаверса, 1 гектар даладаги кўсак қуртига қарши кимёвий дори билан курашиш учун 550-600 минг сўм атрофида маблағ сарфланади. Буни туман миқёсида 7980 гектар жойга кўпайтирилса, қанча маблағ зарурлигини ўзингиз ҳисоблаб олаверинг.

Наманган вилоятидаги Норин тумани деҳқонлари ҳам кўп йилдирки, бу зараркунандадан азият чекиб келишади. Ахир қишин-ёзин астойдил тер тўкиб, тўлиқ кўчат ятратсангиз-у, миттигина ҳашарот бир муддат ичида пахтазорингизни шип-шийдом қилиб қўйса, алам қиладида.

Убайдулло Деҳқонов изланувчан, тажрибали деҳқон. Унинг "Каттаўлмас" ММТП ҳудудидаги "Деҳқонов Убайдулло" фермер хўжалигини ташкил этиб, раҳбарлик қилаётганига ҳам бу йил 3 йил тўлади. У кўсак қурти билан курашиб, қийинчиликларни бошидан кечирган фермер. Керак бўлса, кечалари пахтазорга чироқ ўрнатиб, кўсак қурти капалагининг яшаш тарзини ўрганди. Капалак ғўзага тухум қўйгач, дала четидаги хас-хашаклар ичига кириб, тин олишини ҳам билиб олди.

Августдаги меҳнат – пахтадан юқори ҳосил олиш гарови

Бир куни атрофдаги тол, мирзатерак, калифорния тераги, арча, чинор, олма шохларидан кесиб олиб, айнан ҳашарот тунайдиган жойга ташлаб қўйди. Эртасига қараб кўрганди, шохларнинг намлигидан "синов" иш бермаганлиги маълум бўлди. Учинчи куни тонг саҳарда калифорния тераги шохи ичидан 21 дона капалак тутди.

Шу-шу дала уватларига аввал терак шохидан, кейинроқ махсус "даста"лар қўйиб, ғўза бўйи билан тенг ҳолатда қозиққа боғлаб қўйди. Тонги соат 4-5 ларда оила аъзолари билан бориб, дасталарни этакларга силкитди, ҳаво пастлигидан учиш қобилиятини йўқотган капалакларни осонгина териб олиб, уларни даф қилишга муваффақ бўлди. Дастани кундузи намхуш, салқин жойда сақлаш маъқуллигини, шундай қилинса, узоқ вақт, кўпроқ самара беришини ҳам билиб олди. Шу йўсинда изланиб, имкон топган фермер ғўза қурти капалагига қарши янгича "Норинликлар тажрибаси"ни кашф этди.

– Ўтган йили шу оддий усул билан 2500 тага яқин капалак тутгандим. Бу йилги об-ҳаво шароитида кўпроқ тер тўкишга тўғри келди. 15,7 гектар пахтазорга 71 та "даста" қўйганман. "Ҳашарот ови"миз камайиб боряпти. Бу, албатта, бизни қувонтирадиган натижа, – дейди у.

– "Икромжон Ражапов" фермер хўжалигига етакчилик қиламан, бу йил ғўза қурти пайдо бўлиши бизни ҳам шошириб қўйди. Имкониятимизнинг борича курашдик. Калифорния "даста"си жонимизга аро кирди. 33 гектар ерга қўйилган "даста"лар сонини 111 тага етказдик. Агар биз ҳар битта капалакнинг ўзи 3000 тадан ошириб тухум қўйишини ҳисобга олсак, "даста"лар ёрдамида неча миллионлаб ғўза қуртларига қирон келтираяпмиз, – дейди Икромжон Ражапов.

– Мен Андижон қишлоқ хўжалик институтида ишлайман. Норинда ажойиб самара бераётган бу тажрибани ўзим истиқомат қиладиган Избоскан туманидаги "Аҳмадилло омади", "Убайдулло ҳиммати" фермер хўжаликлари етакчилари Ғуломжон Ортиқов, Убайдулло Абдуллаевга ҳам ўргатдим. Ҳозир ҳудуддаги барча деҳқонлар даласида калифорния тераги "даста"лари кўпайгандан-кўпайиб бормоқда, – дейди Алишер Тўхтабоев.

Дарҳақиқат, деҳқончилик соҳасида ҳам ҳали кашф этилмаган ва ишга солинмаган имкониятлар анчагина. Бугунги давр эса "олма пиш, оғзимга туш", деб ўтирадиганларни эмас, фермер Убайдулло Деҳқоновдек изланиб, имконият қидириб, ўзига, кўпчиликка нафи тегадиганларники десак, асло янглишмаган бўламиз...

Равшанбек МИРЗАОЛИМОВ

Наманган вилояти

Анжуман

Атроф-муҳитнинг ифлосланиши саломатлик билан боғлиқ муаммоларни келтириб чиқариши аллақачон исботланиб улгурилган ҳақиқат. Аммо, шунга қарамасдан ҳавода транспорт, саноат корхоналари чиқиндилари кўпайиши, сув ва тупроқнинг зарарланиши турли хил касалликларнинг ортиб боришига сабаб бўлмоқда. Яъни, 80 фоиз ҳолатда онкологик хасталиклар айни шу омиллар орқали юзага чиқади.

Даволагандан олдини олган маъқул

Маълумки, республикамизда экологик қулай шарт-шароитларнинг яратилиши, соғлиқни сақлаш тизимини янада такомиллаштиришга қаратилган йирик-йирик дастурларнинг жорий этилиши натижасида аҳолининг бу касалликка чалиниши бир мунча камайган. Бу албатта, эътиборга молик жиҳат.

Бироқ, мазкур касалликнинг келиб чиқишига сабаб бўлаётган омилларни янада чуқур ва атрофлича ўрганиш, уларни бартараф этиш йўлларини излаш, зарурий профилактик тадбирларни янада кучайтириш лозим.

Куни кеча, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, "Экосан" халқаро ташкилоти ҳамда Республика Онкология илмий маркази томонидан ташкил этилган "Экология ва онкология" мавзусидаги халқаро конференцияда ана шундай фикрлар билдирилди. Шунингдек, иштирокчилар рак касаллигининг эпидемиологияси, унинг келиб чиқиши, онкологик касалликлардан ҳимоялаш бўйича илмий тадқиқотларни янада кенгайтириш зарурлигини таъкидладилар. Қисқа қилиб айтганда, конференцияда касалликни даволашдан кўра, олдини олган афзал, деган тўхтамга келинди.

Дилшод УЛУҒМУРОДОВ, «Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Қўриқхона

Қизилқум ёки Северцев қўйи

Қизилқум ёки Северцев ёввойи тоғ қўйи кам ўрганилган ноёб эндемик жониворларидан бири саналади. Улар Помир-Олой шимоли-ғарбий тоғ тизмаларида ва Қизилқум чўлининг пастки ҳудудларида яшайди. Бу қўйларни маҳаллий аҳоли архар, алқор, гурм ҳам деб аташади.

XX асрнинг ўрталарида улар қирилиб кетиш хавфи остида эди, лекин 1990-йиллар бошларига келиб "Қизил китоб"га киритилган бу жониворларни муҳофаза қилиш чоралари қабул қилинганлиги боис Нурота тизмаларида уларнинг сони ошди ва яшаб кетиш популяцияси қайта тикланди. Бошқа ареал майдонларда Северцев қўйи қирилиб кетган ёки қирилиш арафасида.

Архарларнинг бўлиниши қишда қор қалинлигининг барқарорлигига боғлиқ. Популяциянинг катта қисми қишда қўриқхонанинг ташқарисида, яъни Нуротанинг жанубий тоғ ёнбағрига кўчади. Кучли қор ёғинларидан кейин алқорлар паст жойларга тушади. Шундай вақтларда уларни тоғларнинг олд қисмида, қишлоқлар яқинида учратса бўлади. Январь-февраль ойларига хос қор бўронлари, қаттиқ шамоллар ва озуқа етишмаслиги улар учун энг қийин давр ҳисобланади.

Апрель-май ойининг бошида алқорлардан қўзилар туғилади.

Алқорларни ёз ва кузда кўпинча тоғларнинг юқори қисми шимолий ва ғарбий ёнбағирларида учратиш мумкин. Бу ерлар жанубий тоғ ёнбағирларига нисбатан салқинроқ, яшил ўсимликлар дунёсига бой, янги майсалар кўпроқ сақланади ва соя жойлар кўпроқ бўлади.

Ўтган асрнинг бошида ҳам, ҳозирда ҳам уларни овлаш қатъий ман этилишига қарамасдан овчилар ёввойи қўйларни йил давомида овлаб келишган. Ҳар йили Нурота тоғ тизмаларида браконьерлар дастидан 100-150 тага яқин алқорлар қирилиб кетмоқда.

Ёввойи йиртқичлар орасида қўйларнинг душмани бўрилардир.

Ўтган асрнинг 90-йилларида Нурота тоғ тизимида шоқол сони ошиб кетади. 1997-1998 йиллар мобайнида, айниқса, қалин қор кўп бўлган қишда улар тоғ қўйларига шафқатсиз равишда ҳужум қиладилар Бундан ташқари, қўриқхона ҳудудида ҳар йили 8-10 бургут оилалари уя қуради. Ушбу йиртқич қушлар озуқа сифатида қўзиларни овлашади. Олиб борилган кузатувлар жараёнида бир жуфт бургут ҳафта ичида беш бош Северцев қўзисини овлаши аниқланган.

Маълумотларга кўра, ҳозирда қўриқхонада Северцев қўйларининг сони 1700-1800 бошни ташкил этади.

Толибжон ЭРГАШЕВ, «Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Жиззах вилояти

"СИРДАРЁПАХТАСАНОАТ":

Қабул масканлари мавсумга шай

Сирдарёлик фермерлар бу йил 248 минг тонна юқори сифатли пахта тайёрлашга аҳд қилишган. Шу кунларда олиб борилаётган дала ишлари хирмон баракали бўлишидан далолат бериб турибди. Мавсум эса яқин, ғалвирни сувдан кўтарадиган пайт тобора яқинлашиб келяпти.

Тараддуд

Шундай экан, деҳқонларнинг пешона тери билан етиштирган пахтасини қисқа муддатларда узлуксиз қабул қилиб олиш, ғарамлаш ишларига тайёргарлик қандай?

— Вилоятимизда 6 та пахта тозалаш корхонаси, 27 та пахта қабул қилиш маскани бор, — дейди "Сирдарёпахтасаноат" ҳудудий акциядорлик бирлашмаси раисининг тайёрлов масалалари бўйича муовини Амирбек Тўраев. — Яқинда барча корхоналарда ўтган йилги пахта ҳосилини қайта ишлашни тугатдик. Натижа ёмон бўлмади. Бу йил 6152 фермер билан пахта сотиш тўғрисида шартнома тузганмиз. Йиғим-теримга пухта тайёргарлик кўряпмиз. Мавжуд 683 ғарамлаш майдончалари, 163 та "ПЛА", 154 та ГЛХ КХП – пахта ортиш механизмлари, 3759 та брезентлар таъмирланди. Бундан ташқари, қабул масканларидаги тарозилар, лабораториялар давлат стандарти ходимлари томонидан кўрикдан ўтказилиб, сертификатлар берилган. Бинолар, овқатланиш, дам олиш хоналари таъмирдан чиқарилган.

–Бу йил "Шўрўзак", "Турсунмат Ғуломов", "Бирлашган" фермерлар ҳудудий уюшмаларидан 6 минг тонна пахта қабул қилиб оламиз, – дейди "Наврўз" пахта қабул қилиш маскани товаршуноси Ҳусанбой Асойишев. – Бунинг учун 16 та ғарамлаш майдончаси, 7 та ПЛА транспорти, 2 та ҳавосўрғич, бир дона пахта юклагич механизмлари, тарозихона, лабораториялар мавсумга шай қилиб қўйилган.

Лабораторияда пахтадаги намликни, ифлосликни аниқлаб берадиган асбоб-ускуналар, жиҳозларга давлат стандарти ходимлари томонидан яхши баҳо берилган.

— Ўтган йили қабул қилган пахтамиз яхши тола берди, — дейди мудир Саврон Самиев. — Режадаги 32,6 фоиз ўрнига 33,1 фоиз тола чиқди, 70 тонна ошиқча тола олишга эришдик.

Кейинги йилларда "Сирдарёпахтасаноат" ҳудудий акциядорлик бирлашмаси тизимида янги корхоналар қуриш, замонавий техник механизмлар, дастгоҳлар ўрнатишга катта эътибор қаратилмоқда. Гулистон туманида янги замонавий пахта тозалаш корхонаси қуриб битказилиб, фойдаланишга топширилди. Тумандаги 300 нафардан ортиқ ёшлар шу ерда ишлайдиган бўлишди. Шунингдек, Оқ олтин туманидаги "Сардоба" пахта тозалаш корхонаси ҳам замонавий бинода янги дастгоҳлар билан маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Бахт пахта тозалаш корхонасида уруғлик чигит тайёрлайдиган цех ишга тушди.

Бу йил пахта тозалаш саноати тизими корхоналари фермер хўжаликларига катта ёрдам кўрсатдилар. Биолабораторияларга бириктирилган вакил — назоратчиларга бирлашма томонидан маош тайинланди. Ҳар 300 гектар ерга битта агроном, 100 гектар ерга битта назоратчи масъул қилиб қўйилди. Улар фермерлар даласини назорат қилиб, ғўза зараркунандаларига қарши кураш олиб бордилар.

Қисқа қилиб айтганда, "Сирдарёпахтасаноат" ҳудудий акциядорлик бирлашмаси ходимлари пахта йиғим-терим мавсумини ҳар томонлама пухта тайёргарлик билан қаршиламоқдалар.

Шомурод ХОЛМУРОДОВ, «Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

СУРАТДА: мавсумга тайёргарлик жараёнидан лавҳа.

Сирдарё вилояти

FUND FORUM. UZ

KAMALAK

«ЯНГИ АВЛОД - 2007»

РЕСПУБЛИКА БОЛАЛАР ИЖОДИЁТИ ФЕСТИВАЛИ

3 ЙИЛ ИЧИДА ҒОЛИБЛАР СОНИ - 384 ТА!

ЁШИНГ 6 дан 14 гача БЎЛСА,

СЕН ҲАМ ҒОЛИБЛАР ҚАТОРИГА ҚЎШИЛ!

Ўз йўналишингни танла:
- Мумтоз чолғу асбоблари (фортепиано, торли, зарбли ва бошқа созлар).
- Миллий чолғу асбоблари (торли, чертиб чалинадиган, зарбли созлар).
- Вокал (анъанавий ижро, академик ижро, эстрада).
- Рақс (миллий, бал, спорт, замонавий рақслар, балет).
- Амалий ва тасвирий санъат.
- Шеърият, насрий асарлар ва саҳна асарлари.

АРИЗАЛАР

2007 ЙИЛ 1 АВГУСТДАН 1 ОКТЯБРГА ҚАДАР

"Келажак овози" Ёшлар ташаббуслари марказининг ҳудудий бўлимлари ва "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг вилоят, туман ва шаҳар бўлимларида қабул қилинади.

СЕНИНГ ИҚТИДОРИНГ + БИЗНИНГ КЎМАГИМИЗ = УМУМИЙ ҒАЛАБАМИЗ!!!

Батафсил маълумот учун телефон:
(998-71) 142-08-83, 142-05-56
www.fundforum.uz
e-mail: fonduz@mail.ru

BELARUS ®

МИНСК ТРАКТОР ЗАВОДИ

Ўзбекистон Республикасидаги расмий дилери орқали

МТЗ "Беларус" ТРАКТОРЛАРИ

МИНИ ТЕХНИКА ва улар учун эҳтиёт қисмларни таклиф этади.

KAMMAZ ARSENAL

Манзилимиз: Тошкент ш., Братислава кўчаси, 11.

Тел: 281-40-33, 281-40-90, 281-40-75

Марғилон шаҳрининг 2000 йиллиги олдидан

“Олимлар макони” байрамона кайфиятда

Фарғона водийсининг гавҳари саналмиш бу ажойиб шаҳар ҳақида ҳар қанча таърифу таҳсин айтилса оз. “Марғилон деганда, – эътироф этадилар ҳурматли Юртбошимиз, – бетакрор табиати, боғ-роғлари, камалакдек сержило атласлари, ўзлигимиз рамзига айланиб кетган ранг-баранг дўппилари билан етти иқлимга машҳур бўлган бир макон кўз ўнгимизда намоён бўлади”.

– Марғилон шаҳри Марказий Осиёдаги энг қадимий шаҳарлардан бири ҳисобланади, – дейди Ўзбекистон Фанлар академияси Археология институти бўлим мудири Абулҳамид Анорбоев. – Ушбу шаҳар милоддан аввалги биринчи ва милоднинг биринчи асри бошларида Марғилонсой ҳавзасида суғорма деҳқончилик маданияти ҳамда Симтепа каби шаҳар типидаги қароргоҳлар асосида пайдо бўлган. Шу даврда, яъни бундан 2000 йил аввал Марғилонсойнинг ўнг соҳили бўйлаб, ҳозирги Марғилон шаҳрининг Машад маҳалласида 25 гектар майдонни эгаллаган шаҳар маркази бунёд этилган. Шаҳарнинг арки ва мудофаа деворлари вақтлар ўтиши билан сўнгги ўрта асрларда бутунлай бузилиб кетган. Кавлаб топилган осори атиқалар (сопол идишлар, тошдан ясалган ёрғучоқ, кели ва сурма тошлар, темирдан ясалган найза ўқлар ва бошқалар) милодимиз бошларида бу ерда йирик, иқтисодий ва савдо марказининг мавжуд бўлганлигидан далолат беради. Эрамизнинг VI-VIII асрларида Марғилон шаҳрининг майдони шарқ ва шимолий шарқ томонга бир оз кенгаяди. Шаҳарда ўша даврдан бошлаб ҳунармандчилик кенг қулоч ёя бошлайди.

Марғилон ҳақидаги дастлабки маълумотлар X асрга мансуб ёзма манбаларда учрайди. X асрнинг кўзга кўринган географ олимларидан бири Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Аҳмад ибн Абубакр ал – Макдисийнинг (947-1000 й) “Аҳсон ат таксим фи маърифат ал-аколим” (“Иқлимларни ўрганиш учун энг яхши қўлланма”) асарида ҳам Марғилон тўғрисида маълумотлар келтирилган.

XI-XIII асрларга келганда Марғилон Марказий Осиёнинг, жумладан Ўзбекистоннинг энг йирик шаҳарларидан бирига айланди. Бу даврда Фарғона водийсининг шимолий ва жанубий қисмидан ўтган Буюк ипак йўли тармоқлари Марғилон орқали ўтиб, унинг гуллаб яшнашида катта аҳамият касб этади. Марғилонни қадимдан “Сундуқул орифийн” – “Олимлар макони” деб атайдилар. Бу ерда яшаган салаф аждодларимиз сафида кўплаб олиму уламолар, фозилу фузалолар, ҳакиму ҳукамолар ўтишган. Марғилон алломалари тўғрисида Ёқут Ҳамовий, Абу Саъид Самъоний, Нажмуддин ан-Насафий ва бошқа ўрта аср адибларининг асарларида кўплаб маълумотлар учрайди.

Марғилон шаҳри ҳудудида ўттиздан ортиқ муқаддас зиёратгоҳлар мавжуд. Ушбу зиёратгоҳларда Марғилоннинг олис ва яқин ўтмиши акс эттирилганлиги билан ҳам ғоят муқаддасдир. Хўжа Маъоз, Шамсиддин Табризий, Пури Сиддиқ, Гури Аввал, Хўжа Эгиз шулар жумласидандир.

Марғилоннинг шойи матолари Миср, Эрон ва Юнонистон, Хитой савдогарлари томонидан кўплаб харид қилинган.

Марғилон номининг келиб чиқиши тўғрисидаги маълумотларга тўхталадиган бўлсак, Марғилон форс тилидаги “Марғ” “ўтлоқ” сўзи билан алоқадордир. “Марғи” атамасининг этимологияси “ўтлоқ, ўрмонча, яшил ер, кўкаламзор” каби маъноларни англатади. “Марғи” – “ўтлоқда яшовчи, ўрмонда яшовчи ёки чорвадор” деган тушунчани ифодалайди. Бунга сабаб ўша даврларда Марғилонсой қирғоқларида ям-яшил боғларнинг, ўтлоқларнинг, деҳқончиликнинг ривож топганлиги бўлса ажаб эмас. “Бобурнома” асарида Марғилон Фарғонадаги саккизта шаҳарлардан бири эканлиги, шаҳарнинг ободлиги, ширин мевалари ҳақида сўз юритилиб, унинг “Донам калон” деб аталувчи анори ва “Субхоний” навли ўриги ҳақида таърифлар келтирилган.

Марғилон шаҳри ҳудудида ўттиздан ортиқ муқаддас зиёратгоҳлар мавжуд. Ушбу зиёратгоҳларда Марғилоннинг олис ва яқин ўтмиши акс эттирилганлиги билан ҳам ғоят муқаддасдир. Хўжа Маъоз, Шамсиддин Табризий, Пури Сиддиқ, Гури Аввал, Хўжа Эгиз шулар жумласидандир.

Марғилонда ислом қонуншунослигида ўчмас из қолдирган “Соҳиби ҳидоя” сифатида ном қозонган буюк аллома Бурҳониддин Ар-Рашидоний ал-Марғилоний, ўзбек классик адабиётининг йирик намояндаси Жаҳон Отин Увайсий яшаб ижод этган.

Мамлакатимиз Президентининг “Марғилон шаҳрининг 2000 йиллигини нишонлаш тўғрисида”ги Қарори ҳамда мазкур сана халқаро ЮНЕСКО Бош конференциясининг 33-сессиясида тасдиқланиши оламшумул воқеа бўлди. Кўҳна Марғилон қисқа вақт ичида таниб бўлмас даражада ўзгариб бормоқда. Шаҳарнинг қоқ ўртасидан кесиб ўтган мустақиллик кўчаси кенгайтирилиб, таъмирланди. Кўча ўртасига замонавий электр чироқлари ўрнатилди. Бир тарафлама транспорт ҳаракати йўлга қўйилди. Кўча ўртасига турфа гуллар экилди. Илгари шаҳар деҳқон бозори олдидан ўтаётган киши бу ердаги гавжумликдан эсанкираб қолар эди. Эндиликда эса бозор атрофи тамоман ўзгача қиёфани касб этган. Айниқса, Пири Сиддиқ мажмуаси, Саид Аҳмад Хўжа эшон, Ёшлар мажмуаси, Бахт уйи ва ҳоказо қурилиш объектларида олиб борилган ишлар киши ҳайратини оширади.

Ҳа, Марғилон ва марғилонликлар чинакам тўйга, қутлуғ ва унутилмас санага қизғин ҳозирлик кўрмоқда. Кўча ва хиёбонларда ҳозирданоқ байрам шукуҳи кезиб юрибди.

Маъмур МУСУЛМОНОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Фарғона вилояти

Дзюдо

Юртдошимиз жаҳон универсиадаси чемпиони

Таиланд пойтахти Бангкок шаҳрида XIV Бутунжаҳон талабалар универсиадаси бўлиб ўтмоқда. Ҳар бир давлатнинг олий ўқув юртлари спортчилари иштирок этаётган мазкур мусобақа мутахассисларда илиқ таассурот қолдиряпти.

Унда юртимиз вакиллари ҳам ўзларининг нималарга қодир эканликларини намойиш этишмоқда. Хусусан, спортнинг дзюдо тури бўйича икки ҳамюртимиз медаллар билан тақдирланишди. 90 килограмм вазн тоифасида дзюдо гиламига чиққан Хуршид Набиев финалда франциялик Николя Бриссона билан куч синашди. Ўз рақибига қараганда аниқроқ ҳаракат қилган Хуршид мусобақанинг олтин медалига лойиқ топилди. Учинчи ўринни Каролис Бауза (Литва) ва Дмитрий Герасименко (Россия) бўлишиб олишди. Яна бир вакилимиз Фармон Қобулов 81 килограмм вазнда ярим финалда мағлуб бўлиб, япониялик Хиротако Като билан бронза медалига эгалик қилди.

Теннис

Федерер мураббийсиз ҳам кучли

Жаҳоннинг биринчи рақамли теннисчиси Роже Федерер шу йилнинг май ойидан бошлаб кортга мураббийсиз тушмоқда. Унинг айтишича, мураббийсиз ҳаракат қилиш ўзига ҳеч қандай ноқулайлик олиб келмаяпти. AFP агентлигининг хабар беришича, 2008 йилги теннис мавсумининг биринчи йирик мусобақаси – Австралия очиқ чемпионати арафасида швейцариялик спортчида мураббий пайдо бўлади.

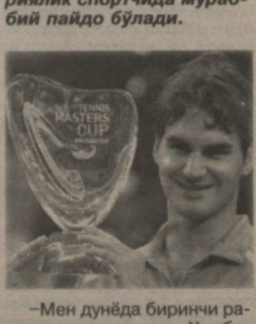

–Мен дунёда биринчи рақамли теннисчиман. Уимблдон турниридаги ғалабамдан сўнг ўзимга бўлган ишонч ўн карра ошди ва мураббийсиз ҳам улкан ютуқларга эриша оларканман, – дейди журналистларга Федерер. — Мураббий танлаш борасида шошилиш керак эмас. Лекин қачондир яна мураббий қўл остида кортга тушишим аниқ.

Эслатиб ўтамиз, ҳозиргача швейцариялик теннисчи 11 марта “Катта дубулға” сериясига кирувчи мусобақаларда ғалаба қозонган. Агар у яна уч марта худди шундай турнирларда ғалаба қозоналса, америкалик Пит Сампрас ўрнатган рекордни такрорлайди.

Футбол

Шацкихнинг муҳим голи

Чоршанба оқшомида Европа чемпионлар лигасининг 3-саралаш босқичи старт олди. Юртдошларимиз эътиборини Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари шарафини ҳимоя қилган жамоалар ўзига қаратди, десак тўғри бўлади.

Қувонарлиси, Ўзбекистон терма жамоаси сардори Максим Шацких жамоаси сафарда муҳим ютуққа эришиб, гуруҳ ўйинларига чиқиш учун яхши имкониятга эга бўлди: Босния чемпиони “Сараево”га қарши тўп сурган Украинанинг “Динамо” жамоаси ҳамюртимиз урган ягона гол эвазига ғалаба қозонди.

Украинанинг бошқа бир жамоаси “Шахтёр” эса мағлубият аламини тортди. Австриянинг “Зальцбург” клуби майдонида ўйнаган “кончилар” кичик 0:1 ҳисобида ютқазишди. Энди улар бахсни давом эттиришлари учун ўз майдонидаги жавоб учрашувида камида иккита тўп фарқи билан ғалаба қозонишлари шарт. Москванинг “Спартак” жамоаси ўз майдонида Шотландиянинг “Селтик” клуби билан дуранг 1:1 ўйнаган бўлса, Белорусь чемпиони “БАТЭ” ва Руминиянинг “Стяуа” жамоаси учрашувида 2:2 ҳисоби қайд этилди.

Эслатиб ўтамиз, 3-саралаш босқичининг жавоб учрашувлари 28-29 август кунлари ўтказилади.

Ҳужумчи ватанига қайтди

Испания чемпиони “Реал” (Мадрид) италиялик футболчи Антонио Кассано билан алоқани узди.

Келаётган мавсумни ҳужумчи Италиянинг “Сампдория” жамоаси сафида ижарада ўтказади. Агар Кассано ўз формасини тиклаб, илгаригидай ҳаракат қилса, жамоа уни сотиб олиши мумкин. Кассано “Реал”да 1,5 йил тўп сурди, бироқ асосий таркибга тушиш масаласини ижобий ҳал қилолмади.

Мадридликлар 2006 йилнинг январида футболчи учун “Рома”га 5 миллион евро миқдорида пул тўлашганди. Бироқ Италия “А” сериясида ўз ўрнига эга бўлган Антонио Испания примьеросида ўйинини йўқотиб қўйди. Шу боис, у 2006 йилги Италия терма жамоаси таркибига жалб қилинмади.

Суннатилла ИСЛОМОВ

“Қизил китоб”ни варақлаганда

Қора лайлак

Лайлак ҳақида гап кетар экан, беихтиёр кўз ўнгимизда оёқлари, тумшуғи узун оппоқ қуш кўз олдимизга келади. Лекин қора рангли лайлакни ҳеч учратганмисиз? Йўқ дейишингиз табиий. Чунки бу қуш жудаям камёб. Қора лайлак Ғарбий Тёншонь, Ғарбий Помир-Олойда, Ўрта Осиёнинг бошқа мамлакатлари, Қозоғистон, Европа, Ғарбий Осиё, Сибирь, Узоқ Шарқ, Корея, Хитой шимоли, Африка, Ҳиндистон, Хитой жанубида учрайди.

Улар 700-2000 метр баландликда бўлган тоғ воҳаларида уяласа, текисликдаги сув ҳавзаларидан учиб ўтади. Бугунги кунга келиб сони жудаям камайиб кетган. “Қизил китоб”даги маълумотларга қараганда тахминан 20 жуфти уялайди, атиги бир неча ўнтаси учиб ўтаркан.

Бу қуш февраль-март ойларида учиб келиб апрель-май ойларида қоялар ва жарликларга 2 тадан 5 тагача тухум қўяди. 32-38 кун босиб ётади. Тухумдан чиққан полапонлари июнь-июль ойларида уча бошлайди. Майда балиқлар, қурбақалар, судралиб юрувчилар ва умуртқасизлар билан озиқланади.

Тоғли ҳудудларнинг ўзлаштирилиши, уялаш жойларида безовта қилиниши уларнинг камайиб кетаётганлигига сабабдир. Бугунги кунда бу қушнинг умуман йўқ бўлиб кетиши мумкинлиги назарда тутилиб, Европа ҳайвонот боғларида кўпайтирилади. Ов қилиш қатъиян тақиқланган. Тоғ қўриқхоналари ва миллий боғларда муҳофаза остига олинган.

Барно СУЛТОНОВА
тайёрлади.

Биласизми?

Биринчи ҳайвонот боғи

Жаҳонда биринчи ҳайвонот боғи эрамиздан олдинги 1150 йилда Хитойда пайдо бўлган экан. Хитой императорининг буйруғи билан ташкил этилган мазкур боғда кўплаб ҳайвонлар, паррандалар, балиқлар боқилган.

У бизнинг ҳозирги замон ҳайвонот боғимизга бирмунча ўхшаш бўлса ҳам кескин фарқи бор эди. Боғ император ва унинг яқинлари учун мўлжалланган бўлиб, кенг халқ уни томоша қилишдан маҳрум эди.

Дунёда биринчи оммабоп ҳайвонот боғи Парижда 1793 йилда очилган. Уни Жарден де Пмен ташкил этганди. Бу ерда ҳайвонлар сақланган, музей бўлган, ботаника боғи ташкил этилган.

Акбар АЛИЕВ тайёрлади.

Бухоро шаҳар халқ таълими бўлимига қарашли 15-ўрта мактабда болалар спортини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади. Шу боис илм даргоҳи спортчилари туман, вилоят миқёсида ўтказилаётган мусобақаларда кўп бора ғолиблик шоҳсупасидан ўрин олмоқда.

СУРАТДА: Шаҳноза Жумаева ўз шогирдларини навбатдаги мусобақаларга тайёрламоқда.

Ҳаким ҚУРБОНОВ олган сурат.

Бухоро вилояти

Хабарлар

“Қоратегин” соҳилларида санъат байрами

Тахтакўпир туманидаги гўша — “Қоратегин” кўли соҳилларидаги Бўриштов этакларида Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 16 йиллиги олдидан “Аббаз шоир овози, Қоратегин наволари” мавзуида санъат фестивали бўлиб ўтди.

Унда Қорақалпоғистон Республикасининг барча шаҳар ва туманларидан қўшиқчилар, бахшилар, қиссахонлар, санъат усталари, шунингдек, шоир ҳамда ёзувчилар иштирок этишди.

А.ИСКАНДАРОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Қорақалпоғистон Республикаси

Янги замонавий бино

Косон шаҳрида янги бино қад ростлади. У “Нефть ва газ қудуқларини синаш” очиқ акциядорлик жамияти маъмурий биноси бўлиб, “Қашқадарёнефтгазқурилиштаъмирлаш” очиқ акциядорлик жамияти бунёдкорлари томонидан олти ой ичида қуриб, фойдаланишга топширилди. Бунинг учун 650 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди.

Бино ишга туширилиши муносабати билан тантанали маросим уюштирилди. Унда фаол ишчи ходимлар тақдирланиб, ижтимоий ҳимояга муҳтож фуқароларга моддий ёрдам кўрсатилди.

Ҳусан ТЕМИРОВ,
“Қишлоқ ҳаёти” мухбири.

Қашқадарё вилояти

Республика Ўсимликларни ҳимоя қилиш ва агрокимё маркази жамоаси Сирдарё вилояти ўсимликларни ҳимоя қилиш маркази директори ўринбосари **Орифжон Ҳамиджонович ЭРГАШЕВ**нинг вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва қариндош-уруғларига чуқур таъзия изҳор этади.

Бош муҳаррир Чори ЛАТИПОВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Саид АҲМАД, Ўктам БАРНОЕВ, Ағитай АДИЛОВ, Ўткир РАҲМАТ, Ҳабиб ТЕМИРОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Суннат САЙДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Фахриддин КАЛОНОВ (Масъул котиб), Комилжон МАМАЖОНОВ

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Агросаноат комплекси таркибидаги ҳамда шу тармоққа дахлдор вазирликлар ва идоралар

ТЕЛЕФОНЛАР: Қабулхона - 136-58-83, Хатлар ва жамоатчилик билан алоқалар бўлими – 136-56-25, Котибият - 133-95-17, Реклама ва эълонлар - 133-44-43, 136-54-44, 133-28-04. Факс - 133-44-43, 133-09-93.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ: Қорақалпоғистон Республикаси – 8-361-58-512-17, 22-35-753; Андижон – 8-374-22-234-08; Бухоро – 8-365-54-20-518; Жиззах – 8-372-22-606-34; Навоий – 8-436-22-60-525; Наманган - 8 – 369-41-234-23; Фарғона – 8-373-61-221-97; Самарқанд – 8-366-2-33-70-57; Сурхондарё – 8-376-46-526-61; Сирдарё – 8-367-37-23-813; Тошкент – 8-371-136-56-21; Хоразм – 8-362-22-623-50; Қашқадарё – 8-375-22-765-42.

Реклама ва эълонлар матни учун буюртмачи жавобгар
(т) -тижорат мақола

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2006 йил 6 декабрда № 0020 - рақам билан рўйхатдан ўтказилган.

Газета сешанба, пайшанба (“Ҳаёт”-илова), жума кунлари чиқади.

E-mail: kishlokhayoti@mail.ru

Буюртма Г-717, ҳажми 2 босма табоқ.

Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.

Босишга топшириш вақти: 21.00
Босишга топширилди: 22.50
Адади - 13752

Газета таҳририятнинг ўзида компьютерда терилди ва саҳифаланди.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Манзили: “Буюк Турон” кўчаси, 41-уй.

2 3 4 5 6